

Către

10 martie 2017
București

Ministerul Educației Naționale
In atenția dlui ministru Pavel Năstase

Ministerul Muncii și Justiției sociale
In atenția dnei ministru Lia Olguța Vasilescu

Ministerul Sănătății
In atenția dlui ministru Florian Dorel Bodog

AUTISM ROMANIA- Asociația Părinților Copiilor cu Autism apreciază efectele pozitive asupra copiilor cu CES și dizabilități ale *Ordinului nr. 1985/1305/5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale*, cu toate că există multe aspecte care trebuie clarificate, simplificare, îmbunătățite. Apreciem în mod special faptul ca este un ordin comun al celor trei ministere și că propune pentru prima dată o abordare unitară, integrată - sănătate, educație, social-, coordonată și în colaborare a problematicii reabilitării și educației copiilor cu dizabilități.

Ne manifestăm însă îngrijorarea pentru efectele pe care prevederile art 64 le pot avea asupra familiilor copiilor/ elevilor cu autism, cu alte dizabilități grad de handicap grav, dar nu numai, și vă rugăm să luați de urgență măsurile necesare pentru a elimina aceste efecte, precum și măsuri în general pentru crearea condițiilor pentru egalitate de șanse la sănătate, dezvoltare-reabilitare și la educație pentru acești copii/elevi.

Ordinul nr. 1985/1305/5805/2016, articolul 64, prevede:

(4) Pentru copiii cu grad de handicap grav cu asistent personal, părinții/reprezentantul legal asigură obligatoriu facilitator.

(8) Atribuțiile facilitatorului sunt cel puțin următoarele:

- a) supravegherea și îngrijirea copilului în timpul orelor de curs, în pauze și în cursul activităților extrașcolare;
- b) facilitarea relației copilului cu colegii, în timpul orelor de curs și în pauze;
- c) facilitarea relației copilului cu cadrul didactic, în timpul orelor de curs;
- d) sprijin la efectuarea exercițiilor predate, în timpul orelor de curs;
- e) colaborarea cu cadrul didactic de la clasă, cu profesorul itinerant și de sprijin și cu alte cadre didactice și profesioniști din școală;
- f) facilitarea relației cu colegii și profesorii în cursul activităților extrașcolare;
- g) colaborarea cu părinții/reprezentanții legali.

(9) Prezența facilitatorilor la clasă nu poate fi condiționată de gradul de handicap.

Potrivit pct 4, înțelegem că părinții sunt cei care vor asigura așa zisul facilitator pentru copilul lor, adică **îl vor plăti** ei sau vor deveni **ei înșiși** facilitatori, cu atribuțiile enumerate la pcte

a)-f)...Nu reiese de aici și ce se întâmplă cu copiii cu grad grav de handicap care nu au asistent personal, ci însoțitor.

AUTISM ROMANIA consideră că această prevedere reprezintă o discriminare la adresa familiilor cu copii cu dizabilități din Romania. Înțelegem că prin acesta prevedere se dorește ameliorarea situației grave în care se află copiii cu dizabilități, cei cu autism în special, incluși în școala de masă, care nu beneficiază de sprijin specializat optim, potrivit nevoilor; în general sprijinul pentru copiii cu dizabilități incluși în învățământul de masa este foarte limitat și inefficient. Însă această îmbunătățire a situației nu poate fi făcută pe seama familiilor acestor copii și așa deosebit de afectate din punct de vedere financiar, emoțional, mental, gradul de bunăstare al acestora fiind mult sub cel al unor familii similare, dar fără persoane cu dizabilități în îngrijire.

Considerăm că prevederile art 6, pct 4 în special, vor avea, printre altele, următoarele efecte, consecințe nefaste asupra părinților, familiilor cu copii cu dizabilități in ansamblu, mai ales asupra celor cu copii cu grad grav de handicap:

- Grad de stres și mai crescut, sănătatea mentală a acestora va fi și mai mult afectată. Părintele este complet blocat, trebuie să stea cu copilul inclusiv la grădinița/ școală pe durata programului educațional, unde are un statut incert. Iar dacă are și alți copii, aceștia vor fi neglijăți. Ce se întâmplă dacă familia are 2 copii cu dizabilități grave? Ce va face o familie monoparentală, o mama singură cu 1 sau 2 copii?
- O și mai mare sărăcie a acestor familii, gradul de sărăcie în rândul acestora fiind deja mult mai mare comparativ cu celelalte familii.
- Imposibilitatea de a asigura un facilitator, altul decât părintele însuși, ori din lipsă de resurse financiare (dacă ar dori să „asigure” un alt facilitator cu o anumită pregătire, plata pentru acesta va depăși salariul de asistent personal), ori din lipsa facilitatorilor (în localitățile mici, mai ales la sate, părinții nu pot găsi facilitatori, persoane cu pregătire minimă în domeniu psihopedagogic sau măcar socio uman pe care să-i angajeze).
- Părinții ar trebui să se transforme în angajatori, să plătească taxe pentru angajarea facilitatorului, sau să îi angajeze la negru pe aceștia?
- Cum poate fi o mama casnică- asistent personal, în multe cazuri fără (prea multa) educație, facilitator în clasa pentru copilul sau? Cum să ”faciliteze” o mama ”relația copilului cu cadrul didactic” sau cu ceilalți copii? Cadrul didactic este specialistul în educație, iar facilitarea comunicării este o acțiune terapeutic educațională, pe care nu o poate realiza corect, eficient un om fără o pregătire specializată.
- Calitatea educație copilului cu facilitator nu va fi îmbunătățită deoarece facilitatorul nu are formare psihopedagogică și formări privind strategii și metode **educaționale** potrivite nevoilor copiilor cu diferite dizabilități, obligatorii din punctul nostru de vedere pentru toți cei care lucrează cu copiii. Sau nu are o formare unitară, pe baza unor standarde unice. Dacă are studii superioare de specialitate socio umană, plus câteva formări într-o anumită terapie (psiholog, profesor, asistent social, psihopedagog s.a), plata acestuia este foarte costisitoare, deci este inaccesibil majorității familiilor. Putini părinți, asistenți personali, au o pregătire minimă în acest domeniul psihopedagogic/ terapeutic-educațional. Nu există un program național de formare pentru părinții, în funcție de dizabilitatea copilului, teoretică și mai ales practică, prin care aceștia să fie formați imediat după diagnosticarea copilului, asistați practic la domiciliu sau in comunitate, updatați periodic. (pachet informare-formare și coaching postdiagnosticare)
- există standarde de calitate pentru prestațiile facilitatorului? Cum va fi evaluată și cuantificată calitatea ,facilitării’ lui? Există o astfel de profesie în COR? Facilitarea se va produce pe întreaga durată a școlarizării sau pe ce durată?

Credem că, în aceste condiții, va fi "facilitat" efectul opus incluziunii copiilor cu dizabilități în învățământul de masă, părinții cu venituri foarte mici vor opta pentru școala specială pentru copilul lor, acolo unde aceasta există.

AUTISM ROMANIA consideră că autoritățile centrale și locale trebuie să își asume responsabilitatea asigurării educării în sistemul general de educație a tuturor copiilor, inclusiv a copiilor cu dizabilități, să asigure toate condițiile pentru ca egalitatea de șanse la dezvoltare, la educație să fie efectivă. Această responsabilitate nu trebuie pusă pe spatele familiilor, și așa aflate în situații critice din multe puncte de vedere. Convenția ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități și celelalte tratate și convenții internaționale sunt clare în acest sens.

Dorim să precizăm că nu ar fi suficient să eliminăm paragraful 4 sau întregul articol 64. Un 'facilitator' la clasă **este necesar**. Dar acesta trebuie să aibă rolul de **asistent al profesorului**, să aibă un anumit nivel de pregătire psihopedagogică, nu neapărat obținută prin studii superioare, și formări în domeniu după standarde clare, o fișă clară a postului și fie angajat al școlii. Nu este admisibil ca acesta să fie un om cu o pregătire oarecare sau fără, cum este majoritatea părinților sau cum ar fi alți posibili facilitatori "de ocazie". Facilitatorul trebuie să fie format în **educarea** copiilor cu CES în învățământul de masă, ca asistent la clasă al profesorului, să sprijine efectiv pe profesor în aplicarea planurilor de intervenție personalizată ale copiilor sub **coordonarea directă** a profesorului clasei, iar raporturile dintre aceștia să fie clare stipulate și limpezi pentru toată lumea-cadre didactice, asistent-părinte. Dacă acesta are doar atribuții de îngrijitor, atunci să fie specificat clar acest lucru.

Considerăm că sistemului educațional românesc are o problema majoră, aceea a educației în general neadecvate pentru copiii cu CES/ dizabilități- persistența situației de lipsă a egalității de șanse la educație, a discriminării. După părerea noastră, în acest context, o primă măsură pe care trebuie să o ia MEC ar fi aceea de a crea un **Departament pentru educație specială** (nu învățământ special) / **pentru educația copiilor cu CES**, inclusiv a unui comitet consultativ permanent alcătuit din specialiști în educație/ educație specială, departament care să aibă atribuții exclusive luarea de măsuri care să asigure condițiile pentru incluziunea **reală și eficientă** a copii cu dizabilități, șanse egale la educație pentru aceștia.

Vă rugăm să ne transmiteți poziția dvs. față de observațiile și solicitările AUTISM ROMANIA și clarificări la întrebările enunțate. Vă solicităm, de asemenea, să organizați o dezbatere comună interministerială pe această temă concretă, prevederile art 64, foarte importantă prin consecințele ei, la care vă rugăm să invitați și un reprezentant al AUTISM ROMANIA, printre alți reprezentanți ai societății civile cu expertiză și interes în domeniu educației pentru copiii cu CES și diferite tipuri de dizabilități. Menționăm că dorim să participăm la toate dezbaterile și consultările care privesc, direct sau indirect, persoanele cu autism și persoanele cu dizabilități intelectuale organizate de ministerul pe care îl conduceți sau de instituțiile pe care le coordonează sau le sunt subordonează.

Vă mulțumim.

Liuba Iacoblev
Președinte
AUTISM ROMANIA
0731816880